

Kyrkturen

Pappa var kyrkvård och försummade sällan att ta sig till kyrkan på söndagarna, hur än vädret var. Innan bussen hade börjat göra sina turer fanns inte annat att tillgå än hästen Docka och giggen, för sommarbruk, och 2-mansrisslan på vintern. Giggen var en kärra med fjädrar och ganska stora hjul, läderklätt stoppat säte, ryggstöd och fotsack, som man drog över benen och knäppte fast vid ryggstödet. Där bakom var ett litet utrymme för en hötapp, om det skulle behövas. När någon av getterna skulle betäckas fick de ligga i den lådan, medan bara huvudet stack fram. Morfar skötte alltid om att fara till bocken. Bocklukten satt i flera dagar efteråt, både på kärran och morfar.

"Tidaholmarna" var en lyxversion av giggen och nyttjades av de mer besuttna. Dessa åkdon var i regel grant målade, karossen i grönt med röd bård, gula hjul, som var ännu större än giggens, och röda stänkskärmar. Ett ståndsmissigt och prydligt ekipage.

Vi hade, som sagt, en gigg till sommarens kyrkturer och andra "finresor". Ibland brukade jag följa med till kyrkan. Visserligen var det drygt med den långa predikan men det uppvägdes av resan. Alltid var det något som hände eller något att titta på. Pappa fick svara på mycket, om hur gammal kyrkan var, om keruberna som klängde vid altartavlan var av guld, varför alla gubbar, men inte kvinnorna, gömde huvudet i hatten när de satt sig i bänken?

Näsholms i Tjärn hade ett rökeri vid bäcken, som rinner mellan sjöarna i Backsjö och Lill-backe. Rökeriet låg ganska nära vägen och Docka skyggade alldeles väldigt varje gång vi passerade. Hon frustade och ställde sig nästan på tvären mellan skaklarna, som om hon anade att därinne blev det hamburgerkött av hennes likar. När vi passerat sprang hon ett litet stycke, något hon annars inte gjorde i onödan. Pappa talade lugnande och allt återgick till ordningen.

Strax innan man kom till kyrkan låg lantmannaskolan, och till denna hördes förstås en ladugård. Där fanns plats att ställa hästen under besöket i kyrkan. Nikanor, hette en ladugårdskar, som var lite av ett inventarium. Naturen hade varit njugg mot honom. Han var liten, hade puckel och ansiktet var fullt av stora vårtor, men vänlig och hjälpsam som få. Han var väl bekant med pappa och kom genast och tog hand om Docka och såg till att hon fick både hö och vatten. Pappa gav honom en slant och vi fortsatte till kyrkan. Längst fram till höger fanns kyrkvårdsbänkarna. Vi satte oss där och pappa gömde huvudet i hatten en stund innan han gick till sakersteja (sakristian) för att stå till tjänst när prästen anlände. De var två kyrkvårdar, som hjälptes åt med att ta på prästen skjorta och mässhake, bära fram nattvardskärl och ta upp kollekten samt räkna den efteråt. Annat fanns som, för min del, var mycket värdefullt med kyrkvårdstjänsten. Ljus. Under jul- nyår- och trettondagshelgerna förbrukades en massa ljus i kyrkan. Fyra eller fem ljus i varje bänk och många hade inte ens brunnit ner till hälften. Efter helgerna fick kyrkvårdarna dela på denna rikedom.

Kyrkoherde Ullner hade predikat länge, som vanligt, och många såg yrvakna ut när Amen hördes. Forsberg och pappa gick med håven medan en psalm sjöngs. Efter altartjänsten och kyrkoherdens falsksjungande, spelade kantor Norell ett postludium, som de flesta kallade utgångsmarschen, och följdriktigt marscherade ut ur kyrkan. Utan att vänta på pappa, som hade något kvar av tjänsten, knallade jag bort till stallet och gigger för att vänta. Bara ett 100-tal meter bort låg Sundqvists affär och kafé där jag brukade få köpa en ask tabletter, Per-Henrik Ling, stod det på asken. Runda sockerpiller, som trillade fram i ett hål. Priset var 10 öre.

Utanför stallet gick en grann tupp, med en flock höns, och kråmade sig. Den sprätte i gruset och gol medan den gick runt och höll hönsen under uppsikt. Jag gick också och sprätte i gruset och kängade till några småstenar som for in bland hönsen, som flaxade till och kacklade. Detta misshagade tuppen, som med vingarna släpande satte kurs på mig. Aldrig hade jag trott att man skulle springa undan för en tupp men nu var det dags. Gigger stod inte långt borta och där tog jag skydd under fotsacken. Tuppen flaxade upp och ställde sig på ryggstödet och när den stått där en stund gol den av alla krafter. Sedan trodde jag att den skulle ge sig av, men icke! Den vaktade på varje rörelse jag gjorde och det började bli obekvämt under fotsacken. Nu fick jag tillbaka för alla gånger Paul och jag hypnotiserat Olssons och våran tupp. Det gick så till att Paul högg tuppen i benen där den satt på pinnen, och sedan lade vi tuppens huvud mot golvet med ett halmstrå framför näbben. Därefter strök vi tuppen över halsen samtidigt som vi strök två fingrar efter halmstrået. Det dröjde inte lång stund förrän tuppen låg som död och vi kunde lämna den och den låg där den låg.

Nu kommer nog pappa när som helst tänkte jag men pappa, visade det sig, hade blivit bjuden på kyrkkaffe hos prästen så där var ingen hjälp att vänta. Tuppen stod tåligt kvar och gol med full hals allt emellanåt. Situationen började bli ohållbar, för benen hade nästan domnat, och nu var det bara anfall som gällde. Jag slängde upp fotsacken och skrek, mycket värre än tuppen, hoppade ur gigger, och gnodde iväg bort mot kyrkan. Tuppen blev skrämmd och flaxade bort till hönsen.

Pappa hade fått sitt kaffe och det kändes tryggt igen när jag såg honom komma. Jag fick min 10-öring och kunde köpa pillerasken. Det hade varit omtumlande men jag talade inte om att jag hade sprungit för en tupp. Tänk, om någon fått veta! Docka lunkade hemåt, konsttrade vid rökeriet, och snart var vi hemma.

Ossian Johansson. –20-talet.